

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Viestintä / Audiovisuaalinen media

Antti Halinen

ELOKUVA- JA TV-ALAN VUOKRAAMOTOIMINTA 2015

Opinnäytetyö 2015

# TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Viestintä

HALINEN, ANTTI

Elokuva- ja tv-alan vuokraamotoiminta 2015

Opinnäytetyö

33 sivua + 3 liitesivua

Työn ohjaaja

Lehtori Heikki Ortamo

Maaliskuu 2015

Avainsanat

elokuva, vuokraamo, vuokraus, tuotanto, kamera

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan elokuvakaluston vuokraamoiden toimintaa Suomessa. Työssä käsitellään alan vuokraamoiden lähtökohtia, erilaisia toimintaskenaarioita sekä tärkeimpiä periaatteita. Produktiivisena osuutena on toteutettu alustava liiketoimintasuunnitelma ja markkinatutkimus pienimuotoisesta vuokraamoyrityksestä. Työn tavoitteena on kartoittaa mahdollisia liiketoimintamalleja erityisesti pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

Opinnäytetyö pyrkii luomaan ajanmukaisen kuvan vuokraustoiminnasta tutkien samalla kuinka korkea kaluston käyttöasteen tulee olla jotta kaluston omistaminen on tarveperusteista vuokrausta kannattavampaa. Työssä sivutaan myös elokuva-alan kaluston investointiperusteita ja tulevien tv- ja elokuva-alan standardien huomioimista kaluston hankinnassa. Ajantasaista tietoa elokuva-alan vuokrausyrityksistä sekä potentiaalisista asiakkaista on kerätty haastatteluilla sekä taloustietoja tutkimalla.

Tutkittavat vuokraamoyritykset sijaitsevat merkittävien asiakkaidensa läheisyydessä, pääasiassa pääkaupunkiseudulla. Opinnäytetyö tutkii produktiivisessa osiossa mahdollisen liiketoiminnan kannattavuutta erityisesti muualla Suomessa ja sen vaikutuksia elokuva- ja tv-alan virkistymiseen teoreettisella toiminta-alueellaan. Lopuksi opinnäytetyö pohdiskelee erilaisten toimintamallien järkevyyttä aina päätoimisesta vuokraamosta satunnaisesti kalustoaan vuokraavan freelance-kuvaajan saavuttamiin mahdollisiin etuihin.

## ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Media Communication

HALINEN, ANTTI

Rental services in TV and cinema industry

Bachelor's Thesis

33 pages + 3 pages of appendices

Supervisor

Heikki Ortamo, Senior Lecturer

March 2015

Keywords

production, cinema, television, rental,

This thesis studies different equipment rental services in Finnish cinema and tv productions, focusing mainly on basic principles and goals of these companies and entrepreneurs. It also strives to provide a perception of the industry and its aspirations in the near future.

Main goal of this thesis was to gain knowledge about possible business models for startup businesses, especially outside Helsinki metropolitan area where the majority of rental businesses are situated, and to define the utilization rate where owning equipment becomes a financially viable option to renting.

Different rental companies, ranging from freelancers to large multinational businesses, were studied by interviewing either owners or managers and by studying publicly available financial data. Market surveys were also conducted to provide sufficient information base for the theoretical business model composed in the productive part of the thesis.

Equipment rentals are a challenge to predict. Technical standards evolve with increasing speeds and many users have their personal preferences. With these facts combined, planning a rental startup proved to be a challenge.

# SISÄLLYS

## TIIVISTELMÄ

## ABSTRACT

1 JOHDANTO	6
2 VUOKRAAMOTOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT	7
2.1 Historia	7
2.2 Nykytilanne	8
2.2.1 P. Mutasen Elokuvakonepaja	9
2.2.2 Angel Films	10
2.2.3 Kinosfilmi	11
2.2.4 Silent Paprika Films	12
2.3 Huomioita vuokraamotoiminnasta	13
3 MAHDOLLINEN PALVELUTARJONTA	16
3.1 Asiakaskunnan tarpeet	16
3.2 Tilaratkaisut	17
3.3 Ajoneuvot	17
3.4 Kaluston tekninen tulevaisuus	18
4 TEOREETTINEN YRITYS	19
4.1 Omat lähtökohdat ja visio	19
4.2 Toimintaympäristö	21
4.3 Markkinatutkimus	22
4.3.1 Mediatehdas Dakar Oy	22
4.3.2 Mainostoimisto Mediakolmio	23
4.3.3 Osuuskunta Medialouhos	24
4.3.4 Digiland	25
4.4 Palvelut	26
4.4.1 Tilat	26
4.4.2 Kalusto	27
4.4.3 Ajoneuvot	28
5 PÄÄTELMÄT	29
LIITTEET	

- Liite 1. Elokuvakaluston vuokraamoiden hinnoitteluvertailu.
- Liite 2. Kohderyhmään kuuluvien yritysten taloustiedot 2013
- Liite 3. Esimerkkikaluston päivähinnasto ja hankintahinnat

## 1 JOHDANTO

Opiskeluni aikana elokuva- ja tv-tuotantojen kalustokehityksessä on tapahtunut eräänlainen vallankumous. Jo vuonna 2007 julkaistu RED One ennakoi tulossa olevaa muutosta elokuvakameroiden markkinoilla, mutta varsinaisesti lyhyttä, elokuvamaista syväterävyyttä tarjoavat kamerat saapuivat suurten massojen saataville vuonna 2008 kun Canon julkaisi 5Dm2-järjestelmäkameransa. Malli tarjosi käyttäjilleen valokuvaominaisuuksiensa lisäksi mahdollisuuden 1080p-videokuvaukseen, ja ennen tuota hetkeä ainoat keinot taltioida Super35-formaattia jäljittelevää kuvaa olivat joko elokuvakameran vuokraaminen, kannattavuudeltaan epärealistinen ostaminen tai pienikenttöiden ENG- tai videokameroiden käyttäminen yhdessä hankalahkojen linssiadaptereiden kanssa. Muutamaa vuotta myöhemmin muun muassa Blackmagicin elokuvakameramallit sisälsivät ominaisuuksia, joita oli totuttu näkemään vain kymmenkertaisesti kalliimmissa kameramalleissa.

Huomionarvoista on kuitenkin se, ettei oheistarvikkeiden hintapolitiikassa syntynyt samanlaista räjähdysmäistä laskua - kokonaisen tuotantokaluston hinta ei siis muuttunut samassa suhteessa kameran hinnan kanssa. Hinta-laatusuhteeltaan ennennäkemättömien kameroiden tullessa markkinoille on helppo unohtaa, ettei ammattimaiseen, johdonmukaiseen tuotantoon riitä pelkkä kuvanlaadullisesti huippuluokan kamera, vaan tämän lisäksi vaaditaan suoraviivainen jälkityöstöprosessi, riittävä kuvaustoimintaa tukeva kalusto ja osaavat käyttäjät – toimivaa kuvausympäristöä unohtamatta.

Kun nämä piilotehijät otetaan huomioon, kaluston kokonaiskustannus nousee merkittävästi. Jos lisäksi laitteiden käyttöpäivät jäävät vähälle laitteen elinkaaren suhteutettuna, voi vuokraaminen olla kokonaisedullisempi ja vähemmän riskejä sisältävä vaihtoehto. Pyrin tutkimaan, missä vaihtoehtojen välinen raja kulkee ja onko alan pienillä tai pääkaupunkiseudun ulkopuolisilla toimijoilla mahdollisuus vuokrakaluston käyttöön tai vuokrauspalveluiden tarjoamiseen.

## 2 VUOKRAAMOTOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT

### 2.1 Historia

Kaluston vuokraus Suomessa on kohtalaisen uusi asia. Vielä 1990-luvun loppuun saakka suomalaiset tuotantoyhtiöt omistivat etenkin filmikamerakalustonsa itse ulkoistaen huoltopalvelut joko suoraan valmistajalle tai paikalliselle huoltoyritykselle. Maailmanlaajuisen taloustilanteen heilahtelut heijastuivat myös Suomen markkinoille ja muuttivat myös mainosalan rakennetta. Yritysten fuusioitumisen vähentämä kilpailu vähensi suoraan tarvittavan mainonnan määrää. Tämä johti edullisempiin mainostushintoihin ja kasvaneeseen mainonnan volyymiin ja sitä kautta heikensi mainosten huomiointia asiakkaiden keskuudessa. Myös tuoteperusteisen markkinoinnin muuttuminen enemmän palveluiden mainontaan johti mainostuotantoyhtiöiden toimintatapojen muuttumiseen. (Dagmar 2001.)

Kuluttajakaupan hidastuessa ensimmäiseksi säästökohteeksi asiakasyrityksissä joutuu logiikan vastaisesti mainosbudjetti. Tämän seurauksena tuotantoyhtiöiden hiipunut myynti pakotti irtisanomaan tai lomauttamaan henkilökuntaa, joukossa kuvaajat ja kamera-assistentit. Kaluston ammattitaitoisten käyttäjien poistuessa vakituisten työntekijöiden joukosta myös tarve yhtiöiden omalle kalustolle katosi. Kun lisäksi mainoksissa käytetyn kaluston monimuotoisuus ja erikoisvälineistön tarve oli jo kasvanut hiljalleen, käyttivät tuotantoyhtiöt jo muutenkin säännöllisesti vuokraamoiden palveluita. Luonnollisena jatkumona muuttuvilla markkinoilla oli minimoida myös kaikenlaisen kaluston kulut, joten kamera- ja valokalusto ulkoistettiin vuokraamoyrityksille enenevässä määrin. (Mutanen 2015.)

Kalustovuokraamoiden lyhyehkössä historiassa seuraavaksi suurin merkittävä muutos oli vuosina 2006-2008 tapahtunut digitaalisten elokuvakameroiden läpimurto. Aikaisemmin filmille tallentavia elokuvakameroita käyttäneet asiakkaat siirtyivät nopeassa aikataulussa lähes yksinomaan digitaalisten elokuvakameroiden käyttäjiksi, eturintamassa mainostuotantoyhtiöt. Niiden yksinkertaisempi mekaaninen rakenne verrattuna filmikameroihin ja täten vähentynyt säännöllisen mekaanisen huollon ja tarkistusten tarve sekä suoraviivaisemmat jälkikäsitteilyprosessit nähtiin tuolloin merkittävinä etuina.

## 2.2 Nykytilanne

Suomen vuokraustoiminnassa vanhimmat ja varteenotettavimmat toimijat lienevät Angel Films sekä P. Mutasen Elokuvakonepaja. Molemmat yritykset ovat tehneet pitkäjänteistä työtä ja selvittäneet alan murrosaikojen haasteet. Angel Filmsin vuokraamopäällikkö Petri Anttonen totesi haastattelussaan että *kuka tahansahan tätä kalustoa voi OSTAA*, viitaten asiakaspalvelun, vuokraamon sisäisen kehitystyön ja kokemuksen merkitykseen pelkän omistamisen sijaan. (Anttonen 2015.)

Alan digitaalisen murroksen jälkeen satunnaisiksi muuttuneet huoltokustannukset ovat lisänneet myös niinsanottujen owner-operator -toimijoiden määrää. Kyseiset henkilöt työllistyvät kuvaajina ja omistavat oman kalustonsa – vaikkakin myös vuokraavat tarpeen ilmetessä lisävarusteita vuokraamoista. Moni tällainen pienyrittäjä vuokraa omaa kalustoaan eteenpäin pienille tai independent-tuotantoyhtiöille, jotka muutoin käyttäisivät varsinaisen vuokraamon palveluilta. Myös joillakin vuokraamoilla on välityksessä näiden pienyritysten kalustoa. (Boettge 2015.)

Suomessa vuokraamoalan kilpailua käydään pääasiassa muutaman päätoimijan kesken ja kilpailutilanteesta huolimatta myös vuokraamoyritysten välistä subrental-vuokrausta esiintyy. Suurimmat av-alan vuokrayritykset toimivat pääkaupunkiseudulla ja muun Suomen tarjonta on vähäistä, rajautuen pienyrittäjien ja owner-operatoreiden satunnaiseen vuokraustoimintaan muun toimintansa ohessa.

### 2.2.1 P. Mutasen Elokuvakonepaja

P. Mutasen Elokuvakonepaja on vuonna 1987 huoltotoiminnasta alkunsa saanut vuokraamo, jonka erityisosaamisena on aina ollut filmikamerat ja niiden huolto. Kyseessä on joukon ainoa joka vuokraa pelkästään kameroita ja niihin suoraan liittyvää kalustoa – valo- ja äänitarpeistoa ei ole valikoimassa käytännössä lainkaan. Yritys toimii myös Kodakin elokuvafilmiä ainoana edustajana Suomessa sekä valmistaa ja jatkokehittää muunmuassa kameroiden kiinnityskalustoa jopa asiakkaan toiveiden mukaisesti.



Yhtiössä tapahtui 1999 sukupolvenvaihdos (Mutanen 2015), kun nykyinen toimitusjohtaja Artturi Mutanen osti yrityksen isältään ja aloitti vuokraamotoiminnan. Samanaikaisesti tuotantoyhtiöt olivat säästösyistä luopumassa omasta kalustostaan, joten vuokraamotoimintaan siirtyminen tapahtui strategisesti varsin sopivaan aikaan. Valikoimassa oli aluksi vain yksi 16 mm:n ja yksi 35 mm:n elokuvakamera ja jo tuolloin tärkeimpänä seikkana koettiin tarkka ylläpito ja tarkistukset. Esimerkkinä mainittakoon että yrityksen alkuvuosien kovin kilpailija Filmfotograferna Oy tarjosi vuokralle yhteensä 20 kameraa mutta Elokuvakonepajan tinkimättömyys kaluston huollosta ja palveluhenkisyydestä toi selkeän kilpailuedun.

Vuonna 2007-2008 P. Mutanen Elokuvakonepajan yksi merkittävistä liiketoiminnan osa-alueista kuihtui puolentoista vuoden aikana lähes täysin, kun digitaalisten elokuvakameroiden räjähdysmäisen yleistymisen vuoksi filmin myynti putosi aikaisempien vuosien lähes 400 000 euron liikevaihdosta marginaalisiin lukuihin. Haastattelussa toimitusjohtaja Artturi Mutanen mainitsee, että ennen tätä vallankumouksellista teknistä muutosta tehdyt investoinnit objektiivieihin kameroiden sijaan auttoivat yllättävästä muutoksesta selviämiseen. P. Mutanen Elokuvakonepajan linsivalikoima onkin varsin monipuolinen kattaen niin PL- kuin EF-tarjonnan.

Noin viidesosa lähes kahden miljoonan euron (Mutanen 2015) vuosittaisesta liikevaihdosta koostuu vuokrauksesta ulkomaille. Yritys vuokraa tuotantojen käyttöön myös pakettiautoja sekä välittää tarvittaessa noin viittä kamera-assistenttia tuotantoihin. Yritys myös vastaa Taideteollisen korkeakoulun elokuvakamerakaluston säilytyksestä ja ylläpidosta sekä tarjoaa tarvittaessa datahallinta-palveluita kuten nauhavarmennusta.

### 2.2.2 Angel Films

Vuodesta 1992 (YTJ, 2015) asti toiminut Angel Films Oy tarjoaa tämän katsauksen laajimman valikoiman palveluita ja laitteita. Yritys kuuluu ruotsalaiseen Dagsljus-konserniin ja erittäin huomionarvoisena seikkana voidaan mainita konsernin muut toimipisteet: yksi Virossa, kaksi Etelä-Ruotsissa ja yksi Ruotsin ja Suomen rajalla Haaparannassa (Dagsljus 2015). Suomessa Angel Films tarjoaa asiakkailleen kaksi studiotilaa Helsingin Roihuvuoressa ja Pohjoismaidenkin mittapuulla merkittävän ajoneuvotarjonnan – saatavilla on niin mönkijöitä kuin useita generaattoreilla varustettuja kuorma-autojakin.

Yritys on saanut alkunsa perustaja Henrik Paerschin myytyä osakkuutensa Cinerent-vuokrayrityksestä 1990-luvun alussa. Alkuaikoina Angel Films Oy toimi Paerschin Kruunuhaassa sijainneesta asunnon, toimiston ja autotallin yhdistelmästä käsin. Tuolloin Angel Films vuokrasi pelkästään valokalustoa ja huomionarvoista oli erikoiskaluston tarjonta. Valikoimassa olleita vastaavia tuotteita, esimerkiksi joitakin generaattoreita tai valokalustoautoja, ei tuohon aikaan ollut muilla suomalaisilla vuokraamoilla valikoimassaan. (Huttunen 2010) Tällä hetkellä Angel Films Oy työllistää 18 henkilöä ja on vertailun suurin yritys 3,9 miljoonan euron liikevaihdollaan (Taloussanommat 2015). On kuitenkin huomioitava, että toiminnan levittäytymisellä monelle eri osa-alueelle on merkittävä vaikutus liikevaihdon suuruuteen eikä näiden osa-alueiden ero ole välttämättä merkittävä muihin tutkimiini yrityksiin nähden. En saanut arviota kameratoiminnan osuudesta osana liikevaihtoa joten luku ei ole erityisen vertailukelpoinen.

Liiketoiminta palveleekin kattavasti kaikenlaisia alan toimijoita. Rungas kalusto kaikkiin tuotannon osa-alueisiin, henkilökunta ja monipuoliset tilat tarjoavat periaatteessa koko tuotannon teknisen osuuden saman katon alta. Subrental-toimintaa yritys harjoittaa pääasiassa konsernin sisäisesti. Huomionarvoista on myös konsernin useiden toimipisteiden tarjoamat logistiset edut: Kaikkea kalustoa ei välttämättä tarvitse siirtää pitkiä matkoja vaan osa, tai mahdollisesti kaikki, vuokrattavista tuotteista ja palveluista voidaan toimittaa tuotannon ja kuvauspaikkojen lähimpänä sijaitsevasta toimipisteestä (Anttonen 2015). Angel Films hoitaa myös merkittävän osan kalustohuolloista ja -korjauksistaan omissa tiloissaan Bernd Woelken toimesta (Huttunen 2010), mutta hyödyntää myös valmistajien ja maahantuojien huoltopalveluita tarpeen tullen.

### 2.2.3 Kinosfilmi

Kinosfilmi on esiteltyjen vuokraamojen joukossa poikkeus sijaintinsa puolesta – alan suurimpien vuokraamojen toimiessa Roihuvuoren teollisuusalueella ja lähituntumassa, Kinosfilmin toimipiste on Helsingin kantakaupungissa, Hietalahden vanhalla telakka-alueella. Yritys aloitti toimintansa pienenä tuotantoyhtiönä lisäten palveluvalikoimaansa sivutoimisen vuokrauksen vuonna 2009 (Boettge 2015) kunnes 2011 siirtyi pelkkään vuokraustoimintaan. Samalla yritys lopetti tuotantoyhtiötoimintansa välttyäkseen mahdollisilta eturistiriidoilta vuokrausasiakkaidensa kanssa.

Toimitusjohtaja Matias Boettge mainitsi haastattelussaan, että yritys on kasvanut odotettua nopeammin, mutta yrityksen periaatepäätöksen mukaisesti ei luovuttanut tarkempia taloustietoja. Kaluston koko ja lukumäärä huomioon ottaen voidaan kuitenkin arvioida, että liikevaihto liikkunee 500000 euron tuntumassa.

Kinosfilmin hinnoittelu on hieman muista yrityksistä poikkeavaa, jopa aggressiivista. Keräämissäni esimerkkihinnoissa (liite 1) kamerapaketeista Kinosfilmin kokonaishinta oli noin 16 prosenttia halvempi P. Mutasen Elokuvapajaan ja 7 prosenttia Angel Filmsin vastaavaan pakettiin verrattuna. Edullisemmasta hinnoittelustaan huolimatta yrityksen puitteet ovat hyvin asialliset ja varalaitteita pidetään saatavilla. Yritys myös pyrkii huoltamaan kalustonsa itse ja osa viiden vakituisen työntekijän henkilökunnasta kouluttaa itseään säännöllisesti valmistajien kursseilla. Hyvänä esimerkkinä voidaan mainita ARRIn kamerahuoltokurssit Saksassa.

Muuna palvelutarjontana mainittakoon pakettiauto sekä tarpeen tullen välitettävä työvoima tuotantoihin joka myös tuo taloon lisää ajantasaista tietotaitoa kentältä.

#### 2.2.4 Silent Paprika Films

Silent Paprika Films on haastattelemieni toimijoiden ainoa owner-operator. Toimintaa harjoittava Mikko Suomalainen kertoi puhelinhaastattelussaan (Suomalainen 2015) toiminnan alkaneen kun omaan käyttöön hankittu kalusto kasvoi. Pian Suomalaisen lähipiiriin kuvaajat alkoivatkin tiedustelemaan mahdollisuudesta vuokrata kalustoa. Vuokraustoiminnan strategiaksi on muotoutunut edullisempi hinnoittelu osaltaan toiminnan sivutoimisuuden, mutta erityisesti hankintahinnaltaan edullisempien laitteiden tarjoamisen vuoksi. Huomattava osa yrityksen kalustosta onkin käytettyä, mutta tarkan huollon ansiosta varsin käyttökelpoista.

Vuokraustoiminta on toissijaista eikä Silent Paprika Films voi kilpailla muiden vuokraamoiden kanssa valikoimalla. Näistä johtuva edullisempi hinta ja kokonaisvaltainen palvelu ovatkin saaneet kiitosta. Investoinnit tehdään omaa käyttöä ajatellen, mutta vuokraaminen kuitenkin huomioidaan hankkimalla useampi kappale hankintahinnaltaan edullisempia laitteita, esimerkiksi valaisimia.

Asiakaskunnasta noin kolmasosa on yksityishenkilöitä, jotka täydentävät omaa kalustoaan tarpeen mukaan Silent Paprika Filmsin valikoimalla. Pienet tuotantoyhtiöt vuokraavat kalustoa musiikkivideoihin ja erityisesti independent-filmien kuvausryhmät käyttävät yrityksen palveluita koska heille edullinen hinta on lähes olemattomissa budjeteissa merkittävä etu. Tyypillisesti vuokrauksia on 1-2 viikossa ja nämä kestävät keskimäärin 2 päivää, mutta useammankin viikonkin vuokrauksia on ollut. Kalusto kasataan muiden vuokraamoiden tavoin toivotuksi kokonaisuudeksi sekä toimivuus tarkistetaan, ja vuokrauksen aikana puhelimitse on saatavilla apua ongelmatilanteisiin.

Kaluston normaalista kulumasta poikkeavaa särkymistä on harvemmin, vaikkakin satunnaisia pienten esineiden häviämisiä tapahtuu. Varkaustapauksia on tapahtunut vain yksi ja tämäkin ulkomailla ja muiden vuokraamoiden tavoin kalusto on vakuutettu kotimaassa jatkuvasti. Kaluston kunnossa ei vuokrauksen jälkeen ole yleensä huomautettavaa vaan lähinnä kaapelit ja johdot kaipaavat tarkempaa puhdistusta. Asiakkaan vastuulla on ilmoittaa välittömästi vikaantumisista sekä vahingoista. Epäilyttävien tai maineeltaan kyseenalaisten vuokraajien kohdalla Silent Paprika Films soveltaa joko etukäteismaksua tai täyttä vuokrauskieltoa.

Kaluston kehitystahdista puhuttaessa Suomalainen kokee kameroiden päivitystahdin liian nopeana. Strategisena linjauksena onkin tarjota vuokralle erityisesti tuotteita, jotka eivät vanhene samaa vauhtia kuten kamerat: jalustat, objektiivit, filtrit, valokalusto. Subrental-toimintaa Suomalainen ei harjoita, vaan suosittelee hyväksi todettuja vuokraamoita joista kyseisiä tai vastaavia laitteita saa.

Silent Paprika Filmsillä ei tarjoa ajoneuvoja vuokrattavaksi, mutta mikäli asiakas tarvitsee työvoima- tai tuotantopalveluita on näiden yhteydessä yrityksen pakettiauto käytettävissä kaluston ja rekvisiitan siirtoon.

### 2.3 Huomioita vuokraamotoiminnasta

Kaikki haastattelemani yritykset korostavat asiakaspalvelun ja toimintavarmuuden tärkeyttä kaluston vuokrauksessa. Luotettavuus menee asiakaskunnan tarpeissa edullisemman hinnan edelle, sillä vikatilanteessa työvoimakustannukset ovat pienessäkin tuotannossa satoja euroja tunnissa. Muutamien prosenttien säästö vuokraushinnassa verrattuna kalliimpaan, todennäköisesti luotettavampaan vuokraamoon kostautuu moninkertaisesti mikäli esimerkiksi varalaitetta ei ole saatavilla nopealla aikataululla.

Kaikissa vertailun vuokraamoissa jokainen vuokrattava laite käydään läpi ja laitteiden keskinäinen toiminnallisuus tarkistetaan ennen luovutusta asiakkaalle. Kaluston kunto ja toimivuus tarkistetaan myös palautuksen jälkeen ja yhteen vuokrauskertaan kuluukin keskimäärin yhden henkilön työpäivä etukäteis- ja jälkitarkistusten muodossa.

Vuokraamot ilmoittavat kaluston hinnat päiväkohtaisina laitetta kohden. Yleisenä käytäntönä toimii niin sanottu neljän päivän viikko, joka tarkoittaa viikon vuokra-aikaa neljän päivän hinnalla. Tällöin vuokraamon vaadittu työpanos yhtä vuokrapäivää kohden jää niin pieneksi että hinnanalennus on jo mahdollinen. Kahdeksan viikkoa kestävä elokuvatuotannon vuokrauskustannukset puolestaan ovat päiväkohtaisesti merkittävästi pienempiä. Näissä pitkissä tuotannoissa päivähinnat ovat keskimäärin 20-25 prosenttia listatuista päivähinnoista. Mikäli kahdeksan viikon hinta laskettaisiin neljän päivän viikkohinnoilla ilman alennuksia, nousisi vuokrajakson hinta niin korkeaksi, että tarvittavaan kalustoon investoiminen olisi jo vuokraamista järkevämpää.

Yritykset mainitsevat myös muodikkaampien lisävarusteiden käytön haastavaksi. Esimerkiksi gimbaali-tyyppiset kameravakauttimet tarjoavat toki kameraliikkeissä lähes rajatonta joustavuutta, mutta vuokraamojen osalta tilanne on monimutkaisempi. Vakauttimien valmistelu vuokraajan spesifistä käyttöä varten vaatii verrattain runsaat ennakkotiedot ja -valmistelut käytettävästä kamera-linssi-yhdistelmästä riippumatta. Kun laitteiden hankintahinnasta laskettava päivähinta suhteutetaan vaadittuun valmistelutyöhön yhtä vuokraus- ja käyttökertaa kohden, on selvää, että näiden vakauttimien vuokraamista ei tehdä liiketoiminnan vaan asiakaspalvelun vuoksi (Mutanen 2015).

Subrental eli vuokraaminen kolmansilta osapuolilta, joko toisilta vuokraamoilta tai pieniltä tuotantoyhtiöiltä on satunnaista, mutta ilmenee kaikissa haastatelluissa vuokraamoissa. Angel Films toki pyrkii ensin vuokraamaan konsernin muista toimipisteistä ja P. Mutasen Elokvakonepaja etsii ensin vastaavaa kalustoa pitkäaikaisilta ulkomaisilta yhteistyökumppaneiltaan, mutta ajoittain käyttää myös muiden kotimaisten vuokraamoiden palveluita. Voidaan sanoa että alalla on vallalla eräänlainen YYA-sopimus kilpailutilanteesta huolimatta.

Kysyttäessä mahdollisista vahinko- ja varkaustilanteista vuokraamot arvioivat tilanteen varsin rauhalliseksi. Suurin osa kalustosta vuokrataan tuotantoyhtiöiden ammattilaisten käyttöön, joten huolimattomuudesta ja tietämättömyydestä johtuvia vahinkoja tapahtuu varsin harvoin. Suomalainen alan työvoima nimittäin koetaan Euroopan tasollakin kilpailukykyiseksi ammattitaidon, hinnoittelun ja työmotivaation osalta. Kaluston huolellinen käsittely siis lienee kunnia-asia niin vuokraajalle ja vuokraajille, ja sosiaalista painetta tähän tuonee myös elokuva- ja tv-alan verrattain pienet piirit Suomessa, sillä huolimattoman asiakkaan maine pysyy sitkeästi.

Kaikkien vuokraamojen kalusto on luonnollisesti vakuutettu ja asiakkaille tarjotaan myös mahdollista lisävakuutusta omavastuuhinnan laskemiseksi. Asiakkaan vastuulle jäävästä omavastuusuudesta on huomioitava, että se kattaa vain yhden laitteen vahingot (Boettge 2015). Mikäli kalustoa vaurioituu samassa vahingossa enemmänkin, veloitetaan jokaisesta laitteesta erillinen omavastuumaksu.

Keskusteluissa nousi esille myös keskeytysvakuutus joka turvaa liiketoimintaa vahinkotapauksissa. Esimerkkinä tästä voisi toimia kaluston särkyminen niin ettei sen korjaaminen ennen seuraavaa sovittua vuokrausta ole mahdollista. Tällöin keskeytysvakuutus, toki vakuutusehdoista riippuen, korvaa mahdolliset varalaitteen hankkimisesta tai alivuokraamisesta aiheutuneet kustannukset. Itse henkilökohtaisesti pidän tällaista vakuutusta elintärkeänä erityisesti pienille yrityksille, joiden vuokraustoiminta on vähäistä ja joilla ei välttämättä ole varaa tai intressejä pitää varalaitteita hyllyssä.

Kaikkien vuokraamoiden toimintatavat ovat hioutuneet yritysten toimintavuosien aikana varsin selkeiksi ja suoraviivaisiksi, osin käytännön sanelemina ja osaltaan periaatepäätösten ja palvelulinjausten johdosta. Taloustietoja tarkistelllessa huomataan, että osa yrityksistä on tehnyt viime tilikausillaan tuntuvia tappioita. P. Mutanen Elokuvakonepaja on heikon tilikauden 2013 jälkeen vahvistanut asemiaan markkinoilla (Mutanen 2015). Ilman tarkempia tietoja muista yrityksistä voidaan vain spekulatiivisesti arvioida, että Dagsljus-konserniin kuulumisen tasapainottaa ja turvaa Angel Filmsin toimintaa ja Kinosfilmi puolestaan kasvattaa markkinaosuuttaan määrätietoisesti ja eroavan hinnoittelun ansiosta.

### 3 MAHDOLLINEN PALVELUTARJONTA

#### 3.1 Asiakaskunnan tarpeet

Lähtökohtaisesti vuokraamot tarjoavat asiakkailleen tuotteita tai palveluita, joihin kohderyhmän toimijat eivät halua investoida itse joko kalliin hankintahinnan, korkeiden ylläpitokustannusten tai vähäisen käyttötarpeen vuoksi. On huomioitava myös sellaiset asiakkaat, jotka hyödyntävät vuokraamopalveluita täydentääkseen omaa kalustoaan keskivertoa vaativampiin kuvauksiin. Valikoimassa ei siis kannata pitää laitteita joita merkittävä osuus kohderyhmästä omistaa jo ennestään. Sen sijaan harvinaisempien, parasta mahdollista laatua edustavien laitteiden tarjoaminen voidaan kokea luksukseksi: Esimerkkinä huippuluokan kamerajalusta, jota kokeneemmankin vuokraajan on ilo käyttää verrattuna omaan, vaikkakin käyttökelpoiseen, jalustaan.

Kinosfilmin haastattelussa nousi esille seikka, joka oli minullekin uusi näkökulma. Uutta kalustoa hankittaessa testataan useita eri vaihtoehtoja joista etsitään virheitä ja yhteensopivuusongelmia. Esimerkkinä Boettgen (2015) mukaan toimivat kamerarigit, kuvaustuet, joissa parasta kokonaisuutta ei useinkaan saavuteta pelkästään yhden valmistajan osilla, vaan toimivin ratkaisu onkin usean eri valmistajan tuotteista koottu paketti. Haasteeksi jääkin se tosiasia, että nykyaikaiset kamerat ovat hyvinkin erilaisia muotoilultaan, jolloin ratkaisu joka toimii yhden kameras kanssa vaatii todennäköisesti muutoksia toisen valmistajan kameraa varten. Mittavan testaamisen tavoitteena on kuitenkin mukavampi helppokäyttöisempi tuote eli asiakastyytyväisyys.

High end -tuotteiden parempi laatu koetaan suuremman käyttömukavuuden lisäksi myös pidempänä ja luotettavampana elinkaarena: Vikatilanteita ja rikkoutumisia on harvemmin, jolloin tuote on enemmän vuokralla kuin korjaamalla puhumattakaan toimintavarmuuden merkityksestä tuotannoille. Näiden hankintahinnassa säästäminen kostaatuu rikkoutumisen riskinä ja/tai monimutkaisena käyttönä, joka voi viivästyttää tai pahimmassa tapauksessa pysäyttää tuotannon. Tässä tapauksessa verrattain pienestä säästöstä voisi aiheutua käyttäjälle moninkertaiset lisäkustannukset palkkojen ja muiden maksujen muodossa (Huttunen 2010) ja toistuessaan tällaiset ongelmatilanteet voivat johtaa asiakkuuden menetykseen. Vuokraamoilla onkin kautta linjan puhelinpäivystys, jotta voidaan minimoida mahdolliset vahinko- ja vikatilanteista aiheutuvat viivästykset asiakkaan aikatauluissa.

### 3.2 Tilaratkaisut

Aukioloajat ja sijainti on myös huomionarvoinen seikka. Hieman syrjemmässä sijaitseva toimipaikka ei välttämättä vaikuta asiakaskuntaan negatiivisesti, mutta harkintaa on käytettävä jos asiakkaita käy päivittäin noutamassa tai palauttamassa kalustoa: esimerkiksi 10 minuuttia pidemmästä yhdensuuntaisesta ajomatkasta kertyy vuositasolla jo merkittävä kuluerä. Satunnaisempaan tarpeeseen vuokrattaessa toimipaikan sijainnilla ei ole niin suurta merkitystä, mutta seikka kannattaa ottaa siltikin huomioon.

Syrjäisemmällä sijainnilla on negatiivisina puolinaan vartiointi- ja logistiikkahaasteet, mutta se vähentäisi ympäristölle aiheutuvaa mahdollista meluhaittaa esimerkiksi musiikkivideo- tai erikoistehostekuvauksissa. Käännettäessä tilanne toisinpäin mahdollisia äänitystilanteita ajatellen, rauhallinen ympäristö vähentäisi äänityöskentelyä haittaavia hälyääniä.

Tilakysymyksiä harkittaessa on huomattava, että moni paikallinen tuotantoyhtiö työskentelee toimistotiloissa ja käyttää tarvittaessa vuokrastudioita ja -tiloja. Näiden vuokrastudioiden tarjonta on erityisesti Kymenlaakson alueella käytännössä olematonta. Valokuvauskäyttöön suunniteltuja studioita on varsin runsaasti ja uskoakseni yritysten käytettävissä mahdollisia suhteita käyttämällä, mutta ne eivät suoranaisesti sovellu kuin murto-osaan liikkuvan kuvan tuotannoista. Monikäyttöisen studion tarjoaminen alueen yrityksille voisi olla yksi liiketoiminnan osa-alueista.

### 3.3 Ajoneuvot

Opiskeluni aikana olen todennut alan logistiset haasteet useaan otteeseen. Koulun ajoneuvokaluston hyödyntäminen on ollut mahdollista, mutta niiden soveltuvuus elokuva- ja tv-alan kaluston liikuttamiseen on puutteellisen varustelun vuoksi kyseenalaista. Tavallinen pakettiauto jää monesti kapasiteetiltaan pieneksi eikä esimerkiksi hyllyvarustuksen puuttuminen edesauta tämän ongelma ratkaisua. Kalusto nostetaan tavaratilaan lattialle käytännössä yhteen läjään, josta yksittäisen varusteen käyttöönotto voi olla työn ja tuskan takana.



Vuokraamoiden tarjoamat ajoneuvot onkin poikkeuksetta varusteltu esimerkiksi hyllyillä, parhaimmillaan jopa määrämittaan valmistetuilla säilytyslokeroilla tai -telineillä esimerkiksi valaisukaluston raameille ja jalustoille. Myös ammattilaistuotannoissa nähtävät Magliner-varustekärryt nousevat kyytiin näppärästi irroitettavia ramppuja pitkin tai Angel Filmsin kuorma-autojen tapauksessa takalaitanostimella.

Kuorma-auton käyttö tuotannoissa on varsin vähäistä, eikä siis erityisen realistinen vaihtoehto pienyritykselle. Olen kuitenkin harrastuksissani huomannut suurten, kevytkuorma-autoihsikin rekisteröityjen pakettiautojen monipuolisuuden. Esimerkiksi Mercedes-Benz Sprinter olisi suurimpina malleinaan varsin käyttökelpoinen tukikohta lokaatiokuvauksille. Erityisesti jatko-ohjaamolliset mallit, joissa on istumapaikkoja jopa seitsemälle, palvelisivat pieniä kuvausryhmiä kattavasti.

Tilavassa matkustajatilassa olisi mahdollista tarjota työpiste tietokoneelle varustettuna suuremmalla näytöllä ja jopa lisätallennustilalla. Heikommissa sääolosuhteissa auto voisi palvella myös maskeeraajan työpisteenä, unohtamatta esimerkiksi pienen keittiövarustuksen tarjoamia etuja. Pienempiä, kahden tai kolmen hengen kuvausryhmiä tällainen ajoneuvo voisi palvella myös pidemmällä kuvausmatkoilla tarjoten yöpymismahdollisuuden.

Vaikkakin Kinosfilmin omistaman Volkswagen Crafterin tavaratila *käy kyllä välillä ahtaaksi* (Boettge 2015) voisi tällainen monikäyttöauto olla sopiva kompromissi pienemmille ja liikkuvammille tuotannoille pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

Huolimatta laajennetusta matkustamosta tavaratilaa jäisi vielä keskivertopakettiautoa enemmän ja huolellisella hyllykkösuunnittelulla runsaampikin kuvauskalusto olisi myös helposti saatavilla ja käytettävissä.

### 3.4 Kaluston tekninen tulevaisuus

Kamerateknologian kehitys kulkee vääjäämättä eteenpäin, ajoittain huimaakin tahtia. Malli, joka saa huikean yleisösuosion julkaisunsa jälkeen, on kolmen vuoden kuluttua enää käyttökelpoinen malli, jonka seuraaja todennäköisesti tarjoaa samassa hintaluokassa monipuolisemmat ominaisuudet ja/tai parempaa kuvanlaatua.

Muutaman vuoden ikäisen kameramallin hankkiminen ei vuokraamotoimintaa ajatellen kannata – huippu-uutuus on oletettavasti rajoitetun saatavuutensa vuoksi huomattavasti haluttavampi vuokratyökalu. Erityisesti investointeja harkitsevat yritykset ja yksityishenkilöt hyödyntävät vuokraamopalveluita testatessaan uuden mallin soveltuvuutta omiin kuvaustarpeisiin ja työnkulkuihin.

Vuokraamotoiminnan investoinnit vaativat ajan hermolla pysymistä. Liian uuden teknologian hankkiminen saattaa olla virhe nopeasti muuttuvilla markkinoilla. Esimerkiksi 3D-teknologia ei ole tehnyt laajamittaista läpimurtoa kuluttaja- eikä ammattilaismarkkinoilla, mutta sen sijaan Ultra High Definition- ja 4K-tuotteet ovat puolestaan nostaneet päätään kiihtyvällä tahdilla myös kuluttajatuotteissa.

Kuriositeettina mainittakoon, että Japanin yleisradio NHK on tarjonnut suuren yleisön katseltavaksi ensimmäisiä suoraa 8K-lähetystyökaluja vuoden 2015 helmikuussa (NHK 2015), vaikkakin vain NHK:n esittelylaitteilla. Suomalaisen kuluttajan näkökannalta jo siirtyminen teräväpiirtolähetystyökaluihin olisi tervetullut piristys televisiotarjonnan kuvanlaatuun, mutta ammattilaistuotannoissa 4K-resoluutio on jo vakiinnuttamassa jalansijaansa erityisesti elokuvateatterilevityksessä ja se tarjoaakin joitakin etuja erityisesti jälkityöstövaiheessa. Kehitteillä olevan ja laajasti kuluttajien saatavilla olevan teknologian välillä on kuitenkin merkittäviä eroja.

Ammattilaisten elokuvakalustossa merkittävänä kehitystä määräävänä tekijänä on Digital Cinema Initiative LLC, joka on kuuden suurimman Hollywood-studion yhteisprojekti (DCI 2002), jonka pyrkimyksenä on luoda yhteinen ja avoin standardi digitaaliseen elokuvalevitykseen. Tämä antaa suuntaviivat kameroiden ja ohjelmistojen kehitykselle, jotta tulevaisuudenkin kuvamateriaali olisi mahdollisimman käyttökelpoista maailmanlaajuiseen teatterilevitykseen ilman ylimääräistä jälkityöstöä ja konvertointia.

Teknisen kehityksen liiketoiminnallisten vaikutusten ennustaminen on lähinnä kokemuksen ja tuurin yhteiskauppaa. Käynkin laskelmissani läpi yhden mahdollisen kalustovalikoiman joka tarjoaa tällä hetkellä parhaan hinta-laatu-suhteen.

## 4 TEOREETTINEN YRITYS

### 4.1 Omat lähtökohdat ja visio

Olen henkilökohtaisesti ollut kiinnostunut vuokraamotoiminnasta koko opiskeluaikani. Ensimmäisinä lukuvuosina ihmetystäni herättivät kaluston korkeat päivähinnat, mutta erityisesti tämän opinnäytetyön aikana ymmärrys päivähintoihin vaikuttavista tekijöistä on lisääntynyt huomattavasti. Viime aikoina olen kuumeisesti pohtinut alan liiketoimintaa erityisesti suurten kaupunkien ulkopuolella. Olen ansainnut elantoni toiminimipohjaisen yritystoimintani kautta vuodesta 2010 ja viimeiset opintotukeni nostanut joulukuussa 2011. Tämän jälkeen ansiotuloni ovat olleet lähes sataprosenttisesti riippuvaisia yritystoiminnastani ja olen harkinnut laajentavani toimintaa valmistumisen jälkeen.

Pääkaupunkiseudun tiukempaan kilpailutilanteeseen siirtyminen on toki käynyt mielessä, mutta tällä hetkellä asiakaspohjani on käytännössä yksinomaan Itä-Suomen alueella. Kun huomioidaan tosiasia, että merkittävä osa työtunneista kertyy etätyönä toteutettavista tuotanto- ja jälkityöstövaiheista, on todettava, että esimerkiksi Helsingissä toimiminen nostaisi kiinteistö- ja työvoimakuluja huomattavasti verrattuna satunnaisten työmatkojen kustannuksiin.

Yritystoimintani pohjautuu tällä hetkellä noin 80% valokuvaustoimintaan, mutta liikkuvan kuvan osuus on kasvussa. Olen myös työllistänyt opiskelutovereitani viimeisten kolmen vuoden aikana noin 500 henkilötyötunnin verran ja toivoakseni kykenen tarjoamaan töitä myös jatkossakin. Työskentelen toistaiseksi asuntoni työhuoneesta käsin, mutta esimerkiksi kaiken monipuolisiin palveluihin tarvittavan kaluston säilyttäminen alkaa muodostua haasteeksi.

Enemmistö tuote- ja henkilökuvauksista toteutetaan asiakkaitteni liiketiloissa pystyttämällä studio aina paikan päälle. Tämä on kuitenkin varsin työläs sekä logistisesti haastava toimintatapa ja suurin osa kuvattavista tuotteista olisi tulevaisuudessakin mahdollista siirtää rahtina tai noutamalla mahdollisiin omiin tiloihin. Oma tai yhteiskäyttöstudio mahdollistaisi myös henkilökuvausten joustavamman järjestämisen kun taas tällä hetkellä pyrin aikatauluttamaan esimerkiksi henkilöstökuvauksissa kaikki samalle päivälle.

Koska oma toimintani on laajenemassa myös kaluston ja välineiden tarve kasvaa. Merkittävällä osalla tätä kalustoa onkin varsin vähäinen käyttöaste, mutta koska päätoiminta-alueeni nyt ja tulevaisuudessa on varsin kaukana nykyisten vuokraamoiden palveluista ei omiin tarpeisiini vuokraaminen ole mielekästä. Uskon investointieni kasvavan varsin rajusti jo seuraavan vuoden aikana ja harkinnassa onkin kaluston vuokraaminen eteenpäin.

Olen myös todennut yhteistyön voiman erityisesti yhteisötoimistoissa, joissa toimii useita eri pienyrityksiä tai freelancereita. Näissä tapauksissa saman katon alta on mahdollista satunnaisesti tarjota monipuolinenkin palvelupaketti asiakkaalle, vaikka tällainen järjestely ei sido itsenäisiä toimijoita kuukausittaista vuokraa enempää. Tämäkin visio on toiminut eräänä kannustimena opinnäytetyöni aiheen tutkimiseen, eikä ole poissuljettu vaihtoehto tilaratkaisuja etsittäessä.

## 4.2 Toimintaympäristö

Tällä hetkellä valtaosa merkittävistä elokuva-alan kalustovuokraamoista on keskittynyt pääkaupunkiseudulle vakiintuneen asiakaskuntansa tavoin. Tämä on asiakkaiden toiminta-alueen suhteen turvallinen ja logistisesti järkevä ratkaisu vuokraamoille ja heidän nykyisille asiakkailleen, mutta se vaikuttaa negatiivisesti muun Suomen työpaikkatarjontaan. Alan kasvavat palkkakustannukset voivat olla osittain seurausta voimakkaasti pääkaupunkiseudulle painottuneesta toiminnasta ja tämän vuoksi työntekijöiden nousseista elinkustannuksista.

Tavoitteenani olikin kartoittaa audiovisuaalisen alan kysyntää erityisesti pääkaupunkiseudun ulkopuolella ja suunnitella alustavasti mahdollista liiketoimintaa. Viime vuosina esimerkiksi Kymenlaakson alueella on kuvattu merkittäviä osuuksia täysimittaisista elokuvista kuten Keisarikunta ja Leijonasydän (Kymenlaakson kauppakamari 2012). Erityisesti Helsinki Filmin tuottaman Leijonasydämen kohdalla myötävaikuttajana on ollut Cursor Oy:n Kymi Film Location pilottihanke, (Cursor 2012) joka pyrkii lisäämään Kotka-Hamina -alueen käyttöä elokuva- ja tv-tuotannoissa.

Parhaana esimerkkinä elokuva-alan mielenkiinnon herättämisessä toiminee Pohjois-Karjala, joka on jo pitkäjärjenteisellä kehitystyöllä saavuttanut huomattavan aseman tarjoten valmiin palveluvalikoiman sekä infrastruktuurin tukemaan erityisesti elokuvatuotantoja. Vain muutamia mainitakseni tällaisia palkittujakin elokuvia ovat olleet Onnenmaa, Kivenpyörittäjän kylä, Kuningasjätkä, Koirankynnen leikkaaja (Raivo, 2011). Myös tv-sarja Karjalan Kunnilla on kuvattu Pohjois-Karjalassa.

Pohjois-Karjalan tapaus on toistaiseksi verrattain erityinen, Lapin eksotiikkaa lukuunottamatta, mutta mikään ei sinällään estä kehittämästä muitakin niinsanotun susirajan ulkopuolella sijaitsevia maakuntia vastaavaan suuntaan. Tällaisen suuntauksen positiivinen vaikutus ei rajoittuisi pelkästään elokuva-alan palveluiden monipuolistumiseen kehitettävällä alueella, vaan palvelisi ja virkistäisi myös muuta liike-elämää: esimerkiksi Leijonasydän-elokuvan kahden viikon kuvausjakso Kotkassa jätti alueelle n. 150 000 euroa. (YLE, 2013)

On myös hyödyllistä panna merkille, että vaikka tämänhetkisessä taloustilanteessa Venäjän turismi ja kauppa on pysähdyksissä, mikään ei estä esimerkiksi venäläisiä kuvausryhmiä hyödyntämästä tulevaisuudessa itäisen Suomen ainutlaatuisia järvimaisemia tuotannoissaan.

Kymenlaakson alueella ei suoranaisesti toimi yhtään vuokraamotoimintaa harjoittavaa yritystä. Satunnaisia, lähes lainauksiksi laskettavia kalustovuokrauksia suoraan tuotantoyhtiöiltä esiintyy harvakseltaan mutta kyseisellä toiminnalla on häviävän pienet osuudet yritysten liikevaihdossa. Kilpailutilanteen kannalta tarkasteltuna pienimuotoisen vuokraamo- ja palvelutoiminnan harjoittamisessa Kymenlaakson alueella omaa potentiaalia.

### 4.3 Markkinatutkimus

Olen tutkinut Kouvolan lähialueiden ja Kymenlaakson yrityksiä jotka tuottavat audiovisuaalista sisältöä joko itse tai alihankkijoiden välityksellä. Valitsin vertailuuni media-alan yrityksiä Kouvolasta ja Kouvolan lähialueilta ja pääkriteerinä oli noin tunnin ajomatka teoreettisen yrityksen toimipisteeseen Kouvolan alueella.

Huolimatta siitä, että tutkimieni yritysten keskinäisistä liike- tai alihankintasuhteista ei ole tarkkaa tietoa, luvut yllättivät minut suuresti. Vertailtuani näiden yritysten viimeisimpiä taloustietoja, lähinnä 2013-2014 päättyneitä tilikausia, noin 5 miljoonan euron liikevaihto oli varsin yllättävä tulos. (liite 2)

Taloustietojen vertailemisen lisäksi haastattelin puhelimitse muutamaa tuotantoyhtiötä Itä-Suomen alueelta selvittääkseni palvelutarpeita ja kulutustottumuksia erityisesti kalustovuokrauksen osalta.

#### 4.3.1 Mediatehdas Dakar Oy

Tuotantojohtaja Hannu Oksanen arvioi yrityksen käyttävän vuokrakalustoa noin 50 päivää vuodessa (Oksanen 2015), keskimääräisen kokonaispäivähinnan liikkuen kahden ja kolmensadan euron välissä. Mediatehdas Dakarin oma kalusto on pieni mutta käyttökelpoinen tämänhetkisiin tarpeisiin. Yritys kuitenkin vuokraa erikoiskalustoa ja kameroita säännöllisesti.

Oksanen korostaa vuokrauskertojen rajoittuvan vain pakottaviin tarpeisiin lähinnä pitkien välimatkojen vuoksi. Osa yrityksen yhteistyökumppaneista voi avustaa kaluston noudoissa Helsingistä ja tarjota omaakin kalustoa tuotantoihin, mutta välimatka on suurin hillitsevä tekijä. Oksanen mainitseekin, että ”meillä olisi oikeastaan henkinen velvollisuus käyttää paikallisen yrityksen palveluita mahdollisimman paljon”, mikäli lähialueilla olisi vuokraamopalveluita tarjoava yritys.

Mediatehdas Dakarilla ei suoranaista studiotilan tarvetta ole kuin poikkeustapauksissa johtuen lokaatiopainotteisista tuotannoista. Näihin kuvauksiin kalusto siirretään työntekijöiden henkilöautoilla ja tarpeen tullen vuokrataan peräkärriä. Yhden suuremman ajoneuvon käyttö ei kuitenkaan ole poissuljettu mahdollisuus, etenkin jos varustelu tukisi päivittäistä kuvausryhmän toimintaa, ja Mediatehdas Dakar onkin ajoittain hyödyntänyt porvoollaisen yhteistyökumppaninsa Grape Productionsin suurta pakettiautoa yritysten yhteistuotannoissa.

Oksanen mainitsee erityisenä palvelutoiveena ongelmanratkaisun tilanteissa joissa tuotannolta puuttuu rekvisiittaa tai lokaatio. Mediatehdas Dakarin näkökannalta tällainen palvelu yhdessä paikallistuntemuksen kanssa lisäisi varmasti myös alueen kiinnostusta suurempien tuotantojen parissa, erityisesti Kymi Film Location-hankkeen kautta. Yritys käyttää säännöllisesti myös freelancereiden palveluita ja useamman eri palvelun löytyminen samalta toimijalta lisäisi mielenkiintoa käyttää yllämainittuja palveluita.

### 4.3.2 Mainostoimisto Mediakolmio

Mainostoimisto Mediakolmio on suuri lappeenrantalaisyritys, joka tuottaa nimensä mukaisesti palveluita hyvinkin laaja-alaisesti. Audiovisuaaliset tuotannot ovat sisältökeskeisiä ja kevyehköllä kalustolla toteutettuja. (Jussila 2015) Mediakolmion kalustona toimii pääsääntöisesti järjestelmäkamerat ja valokalustoon on investoitu akkukäyttöisten LED-paneelien muodossa aivan äskettäin. Näiden lisäksi kalustosta löytyy Zoom-pohjaista audiolaitteita sekä Dedon kompakteja HMI-valaisimia.

Yrityksen audiovisual art director Tuomas Jussilan mukaan vuokrauspäiviä kertyy vuoden aikana 15-20 päivää vuokrattavien laitteiden keskittyessä tehokkaampiin valaisimiin. Yritys valitsee vuokrattaviksi valaisimiksi kuitenkin mielellään valovirtakäyttöisiä laitteita. Tuotantoja varten vuokrataan myös lavalier-mikrofoneja ja muita äänitallentimia.

Yritys on vuokrannut kamerakalustoksi esimerkiksi Sony FS7:ää viimeisen puolen vuoden aikana noin 2-3 kertaa. Kameran erityisiksi eduiksi mainitaan 4K-resoluutio ja 10-bittinen tallennus. Lisäksi ulkoisen tallentimen käyttö mainoskuvauksiin kiinnostaa tulevaisuudessa, lähinnä RAW-kuvan säätövaran vuoksi.

Yritys noutaa vuokrakaluston Helsingistä ja Jussila kertookin tämän olevan suurin vuokrausta hillitsevä tekijä. Lappeenrannan etäisyys pääkaupunkiseudun vuokraamoista tarkoittaa yhden työntekijän sitomista koko päiväksi noutoon ja palautukseen, jolloin yritykselle syntyy jokaisesta vuokrauskerrasta lisäkuluja kahden työpäivän verran. Tuomas Jussila mainitsi puhelinhaastattelussa, että ”vuokrauskynnys olisi huomattavasti matalampi, jos alueella olisi paikallinen vuokraaja.”

Mediakolmion valmiiksi laajat tuotekuvauspalvelut tarkoittavat myös erittäin hyvin varusteltua valokuvastudiota joka soveltuu osin myös audiovisuaalisiin tuotantoihin. Tilatoiveiksi kerrotaankin lähinnä cyclorama-seinä ja suuri chroma-studio, joiden tarjonta keskittyy tällä hetkellä valitettavasti pelkästään pääkaupunkiseudulle.

Ajoneuvokalustona yrityksellä on Volkswagen Transporter joka riittää tarvittavan kaluston kuljetukseen. Ajoneuvokaluston yhtenä tärkeimpänä valintaperusteena on lähes kolmemetrinen taustakankaiden ja -paperien siirrot. AV-tuotantojen peruseriaatteena toimivan kustannustehokkuuden mukaisesti useammalla ajoneuvolla liikkuminen on yritykselle useimmiten paras vaihtoehto. Tällöin osa työryhmästä voi siirtyä välittömästi muihin työtehtäviin vapauduttuaan esimerkiksi lokaatiokuvauksista.

Mediakolmio käyttää säännöllisesti freelancereita työvoimana. Erityisesti yritys käyttää meikkaaja-maskeeraajia, tuotantojärjestelijöitä sekä ääni- ja valohenkilöstöä lisäapuna tuotannoissaan.

#### 4.3.3 Osuuskunta Medialouhos

Medialouhoksen toiminta keskittyy enimmäkseen mainos- ja yritysvideoiden tuottamiseen ja satunnaisiin musiikkivideokuvauksiin. Toimitusjohtaja Tuomas Petsalo kertoo kaluston olevan käyttökelpoista lähes kaikkiin heidän tuotantoihinsa, mutta arvioi osuuskunnan kuitenkin vuokraavan kalustoa noin 10 vuokrapäivää vuodessa. Tuolloin keskivertopäivävuokra on 400 €:n luokkaa.

Eniten yritys vuokraa tehokkaampaa valaisukalustoa rajoittuen kuitenkin valovirralla toimiviin valaisimiin. Näin lokaatiokuvauksissa sähkön saannin ennakkosuunnittelu vähenee huomattavasti. Samalla yritys vuokraa jalustoja sekä valaisu- sekä grip-tarvikkeita.

Osuuskunta käyttää säännöllisesti myös alihankkijoita, lähinnä ilmakehuvauspalveluita ja freelancereita kuvauspäivien ajaksi. (Petsalo 2015) Satunnaisesti yritys tarvitsee myös generaattoreita sekä peräkärriä silloin kun yrityksen pakettiauton kuljetuskapasiteetti ei riitä.

Palvelutoiminnan puolella toiveiksi mainitaan leikkisästi asiakkaiden määrän kasvattaminen, mutta kaluston vuokrauksen keskittäminen yhdelle taholle olisi myös tervetullut työtaakkaa keventävä palvelu.



#### 4.3.4 Digiland

Lahdessa toimipaikkaansa pitävä Digiland Oy on pieni kahden hengen yritys. Pääpainona on toimitusjohtaja Jani Heimalan (2015) mukaan ”kaikki mikä liittyy ääneen tai kuvaan” joten toiminta on varsin monipuolista vaikkakin painottuu tv-mainoksiin. Tärkeänä periaatteena Digilandin toiminnassa mainitaan omavaraisuus jonka johdosta vuokratilustalon tarve on erittäin vähäistä.

Yritys käyttää tarvittaessa studiona samassa rakennuksessa sijaitsevaa noin 50 neliömetrin äänitysstudion oleskelutilaa, joka soveltuu Digilandin tarpeisiin hyvin muunneltavuutensa ansiosta. Mikäli studiotilalta vaaditaan jotakin erityistä, säännöllinen ratkaisu on vuokrata studio Helsingistä. Mikäli lähempää löytyisi tilava chroma-studio ei sen palveluiden käyttäminen olisi lainkaan poissuljettu vaihtoehto.

Helsingin ja Lahden välinen välimatka nähdään erittäin kohtuullisena. Junalla matkustettaessa matka-aika on alle tunti, eikä autollakaan matkaan kulu runsasta tuntia enempää. Digiland käyttääkin tulevaisuudessa todennäköisimmin Helsingin palveluita, sillä merkittävä osa asiakaskunnasta sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Näin vähennetään palveluyrityksen ydinajatuksen mukaisesti asiakkaan näkemää vaivaa.

#### 4.4 Palvelut

Monesti parhaat palvelut ovat vain yksinkertaisia oivalluksia, jotka on tuotteistettu asiakkaan kannalta helposti lähestyttäviksi ja perusteltaviksi ratkaisuuksi. Jos jonkin palvelun tarve on satunnainen, ei oman vastaavan ratkaisun kehittäminen ole välttämättä asiakkaalle mielekästä. Esimerkiksi catering-palveluiden tai työskentely- ja taukotilojen varusteaminen on täysin mahdollista useimpien yritysten voimavaroilla, mutta tällaisen järjestelyn toimivuus ja helppokäyttöisyys voi jäädä vajavaiseksi jos käyttöpäiviä ja niistä saatavia jatkokehitysideoita on harvassa. Myöskin oman kaluston tai studiotilan hallinnointi on helppoa, mutta jos käyttö on vähäistä ei omistaminen ole kustannustehokas ratkaisu. Lisäksi kentältä tuleva tieto ja palaute usealta erityyppiseltä käyttäjältä auttaa palveluiden ja niiden käytettävyyden jatkokehittämisessä.

#### 4.4.1 Tilat

Oman yritystoimintani tämänhetkiset tarpeet, vähitellen kasvava asiakaskunta ja tavoite kehittää palvelutarjontaa laajemmalle asettaa tietyt vaatimukset tiloille. Sijainnilla ei omalta kannaltani ole erityisesti merkitystä, mutta muutaman kilometrin etäisyydellä kodista sijaitseva studio on tietenkin arkipäiväistä elämää helpottava seikka puhumattakaan asiakkaiden asioinnin helppoudesta.

Nykyisille asiakkailleni tarjottaviin kuvauksiin sopiva optimaalinen tila olisi noin 100 lattianeliömetrin kokoinen. Tästä pinta-alasta kuvausalueeksi varattaisiin parhaassa tapauksessa 6\*10 metrinen ala. Tämänkokoinen valokuvausstudio on pääkaupunkiseudun ulkopuolella suoranaisten harvinaisuus ja olisi itsessään jo kooltaan houkuttava asiakkaille. Tilan seinustat olisivat käytettävissä säilytyshyllyille joissa on pyörät, sillä näin hyllyt voisi tarpeen tullen siirtää sivummalle. Tilan monikäyttöisyys av-tuotantoihin olisi ehdottoman tärkeää sillä yrityksen toiminta ei tulisi rajoittumaan pelkkään valokuvaukseen.

Parhaassa tapauksessa tilassa olisi nosto-ovi jonka kautta voisi siirtää esimerkiksi kuvattavan auton tai raskaat kuvauskohteet sisälle. Nosto-ovi tarjoaisi myös mukavan vaihtoehdon kaluston pakkaamiseksi asiakkaan autoon, tuotteiden siirtämiseksi kuvattavaksi tai yrityksen pakettiauton tai muun vastaavan sisällä säilyttämiseen esimerkiksi loman tai muun pidemmän poissaolon ajaksi.

Mikäli tila osoittautuisi pohjaratkaisultaan toimivaksi ja yleensäkin kannattavaksi, voisi esimerkiksi kuvausseinän laajentaminen cyclorama-tyyppiseksi olla harkinnan arvoinen vaihtoehto. Tällaisten studiotilojen määrä Suomessa on arviolta 10 kappaletta ja se herättäisi varmasti positiivista mielenkiintoa kohderyhmän asiakkaita.

Työskentelytilaksi jälkityöstöön ja toimistoksi soveltuisi jo 3,5\*5 metrinen tila, jota voisi varustelusta riippuen tarjota myös vuokralle leikkaustyöpisteinä. Pieni oleskelutila ja keittiö palvelisi asiakkaiden viihtyvyyttä ja tarjoaisi mahdollisuuden ruokakuvausten järjestämiseksi.

#### 4.4.2 Kalusto

Audiovisuaalinen ala on erittäin suhdanneherkkä. Tekniikan ja erityisesti kameroiden osalta trendit syntyvät ja katoavat nopeasti. Yhdessä kameroiden lyhyehköjen elinkaarien kanssa tämä tuo oman haasteensa kaluston valintaan. Pääpainonani onkin ollut valita kohteeksi monikäyttöinen kamera joka soveltuisi kerronnalliseen long format-käyttöön, teknisiä ominaisuuksiakin vaativiin mainoskuvauksiin kuin myös tv-tuotantoon mahdollisimman hyvin. Tärkeimpänä pidin ergonomiia mahdollisen erityisesti uutis- tai dokumentaarisen kuvaajan kannalta ja jälkityöstön helppoutta.

Oma valintani vuokraamon pääkameraksi olisi Sony PXW-FS7 jonka arvonlisäveroton myyntihinta Suomessa liikkuu noin 7000 €:n alueella. Kyseessä on verrattain kompakti kamera joka on ergonomisestikin kelvollinen käytettäväksi olalla jopa suoraan laukusta nostettuna. Tämä tarve korostuu esimerkiksi uutiskuvaamisessa, jossa kamerarigin eli olkakuvaustuen kasaaminen ei nopean aikataulun johdosta ole läheskään aina mahdollista.

Lisävarusteita hyödyntämällä on mahdollista tallentaa ProRes- ja RAW-kuvaa joista etenkin RAW tarjoaa laajan säätövaran jälkityöstössä esimerkiksi mainostuotantoja ajatellen. Kamera tarjoaa myös tulevaisuuden kannalta tärkeät ominaisuudet kuten 4K- ja slow motion-tallennuksen. Myöskin valmistajan oma kuvakoodekki XAVC on osoittautunut käyttökelpoiseksi (Sony 2014) pitkissäkin tuotannoissa ja kyseinen malli täyttää myös kaikki eurooppalaiset tv-alan (EBU 2015) tekniset standardit.

Äänikalustoksi valitsin kustannustehokkaan valikoiman. Audiolaitteiden hinnat ovat varsin kohtuullisia ja tärkeimpänä valintana kalustossa ovat mikrofonit, jotka ovat käyttökelpoisia usean vuoden ajan. Moniraitatallennin, haulikkomikrofoni puomilla ja tuulisuojalla varustettuna, stereopari sekä kaksi nappimikrofonia, langattomat lähettimet ja mahdollisuus käyttää näitä myös langallisena riittänevät useimpien pientuotantojen tarpeisiin.

Linssien osalta koen tarvitsevani lisää tietoa ja toiveita tärkeimmiltä käyttäjiltä. Vaikka objektiivien käyttöikä on huollettuna ja oikein käytettynä pitkä, olisi sääli investoida linssivalikoimaan joita asiakkaat eivät koe mieleisiksi. Tähän hinta-arvioon kokosin valikoiman edullisempia Samyangin linssejä cine-versioina. Kyseiset objektiivit pohjautuvat käsitarkenteisiin valokuvalinsseihin, joten tarkennusrenkaan liikerata on jo siedettävän pitkä videokäyttöä ajatellen. Verrattaessa esimerkiksi Cooken tai Zeissin elokuvalinsseihin puutteitakin löytyy, mutta näiden viisinkertainen hinta antaakin jo syytä odottaa parempaa.

Arvioin hinnaston (liite 3) jolla tällaista kalustoa kalustoa voisi vuokrata Kymenlaakson alueella. Hintataso on noin 15% pääkaupunkiseudun edullisempi johtuen pienemmästä kysynnästä sekä edullisemmista kiinteistökuluista. Hinnastossa on nähtävillä myös kaluston hinnat ja arvio ajasta, jossa yksittäinen kaluston osa maksaa itsensä takaisin. Työvoima- eikä tilakustannuksia ole vielä huomioitu hinnoissa ja näiden osuus tulisikin olemaan kaluston kustannuksia merkittävämpi.

On myös huomioitava, että odotetulla toiminta-alueella etäisyydet asiakkaiden luo ovat pitkäköjä. Asiakas ei aina välttämättä pääse noutamaan kalustoa, joten voisi olla harkinnan arvoista tarjota lisähinnasta kaluston kuljetusta kuvauspaikalle. Mikäli asiakas palkkaisi vuokraajan myös työvoimaksi kuvauksiin olisi tämä kuljetus ilmainen.

Se kuinka mahdollisen ajoneuvon ja sen lisäominaisuuksien hinnoittelu tapahtuisi näissä tapauksissa on vielä haasteena. Mikäli asiakas ei halua vuokrata varusteltua ajoneuvoa, mutta tarvitsee kaluston kuljetuksen ja työvoimaa, on aina mahdollisuus että auton lisäpalveluita käytetään ilmaiseksi, vahingossa tai tarkoituksellisesti.

#### 4.4.3 Ajoneuvot

Todennäköisesti järkevin vaihtoehto yrityksen ajoneuvoksi olisi alkuvaiheessa keskikokoinen pakettiauto. Kolmen hengen kuljetuskapasiteetti riittäisi moneen tilanteeseen ja tavaratilan riittävyys paranisi järkevillä säilytysratkaisuilla. Tavallisen pakettiauton hinta on myös merkittävästi edullisempi kuin runsaammin sisustetun suuremman auton, jolloin ajoneuvokaluston kysyntää ja toiminnallisia tarpeita voisi tarkkailla pienemmällä taloudellisella riskillä.

Toiminnan kasvaessa ajoneuvon kokoluokkaa voisi kasvattaa suuren pakettiauton tasolle. Kaksikäyttöautoksi tai retkeilyautoksi rekisteröitynä kuuden, jopa seitsemän, hengen kuvausryhmän liikkuminen onnistuisi yhdellä autolla yhdessä kaluston kanssa. Lisäksi seisomakorkeus lähes koko auton pituudella lisäisi matkustusmukavuutta huomattavasti ja aikaisemmin mainitun DIT-työskentelypisteen rakentaminen olisi mahdollista. Investointina tällainen auto on kuitenkin huomattavasti kalliimpi kuin pienempi tai vastaavan kokoinen, mutta askeettisempi pakettiauto.

Elokuva- ja tv-alan toiminnan ulkopuolella tällainen ajoneuvo voisi olla vuokrattavissa esimerkiksi yhtyeille keikkamatkoja varten. Työläs ahtautuminen henkilöauton ja peräkärryn yhdistelmään tarjoaa toki rock'n'roll-tunnelmaa, mutta tilavampi ajoneuvo kuljettaisi yhtyettä varmasti virkeämpänä määränpäästä toiseen.

## 5 PÄÄTELMÄT

Suomalaiset vuokraamot ovat toiminnaltaan poikkeuksetta maanläheisiä. Asiakkaan tyytyväisyys ja loppukäyttäjän miellyttävä käyttökokemus ovat vuokraamoiden tärkeimpiä tavoitteita. Tätä tukee niin vuokraamoiden haastattelut kuin mahdollisten asiakasyritysten toiveetkin. Itsessään kaluston vuokraus ei ole kannattavaa tai järkevää, vaan asiakas etsiikin lähes poikkeuksetta kokonaisvaltaista palvelupakettia. Vuokraamotoimintaa harkitsevan onkin huomioitava etteivät kalusto- ja tarvikkekustannukset ole koskaan suurin kuluerä elokuva- ja tv-alallakaan, eikä tuote ja sen vuokraaminen ole vielä palvelua vaan lisäksi tarvitaan aina ihminen luovaksi ongelmanratkaisijaksi.

Vuokraamoalan investoinnit ovat varsin suuria eikä pelkkä vuokraamotoiminta ole omasta mielestäni kannattavaa muualla kuin pääkaupunkiseudulla. Suurin osa kalustosta säilyttää arvonsa verrattain hyvin, joten pahimmassa tapauksessa kaluston myynti on mahdollinen helpotus talousongelmiin. Rajallinen asiakaskunta ja suuret välimatkat ovat ennenkaikkea taloudellisia haasteita, mutta täysin ratkaistavissa tekemällä yhteistyötä asiakkaiden kanssa. Koen että luonnostelemani yrityksen tärkein tavoite olisikin alueen vetovoiman ja aktiivisuuden kasvattaminen palvelu- ja kalustotarjonnan kautta.

Tekniikan raju kehitysvauhti ja nopeastikin tapahtuvat muutokset ajoittain muoti-ilmiöiksikin luokiteltavissa kameroissa, lisävarusteissa ja kuvaustyyliessä ovat vaikeita ennakoida. Laite joka ei saa suosiota voi jäädä auttamatta vuokraamon hyllyyn pölyttymään. Tämä korostaakin entisestään kameraa ympäröivien varusteiden ja palveluiden merkitystä.

Kalusto joka toimii yhdelle käyttäjälle ei myöskään välttämättä sovellu yhtä hyvin muiden käyttöön tai mieltymyksiin. Monesti myös käyttäjien henkilökohtaiset, vaikkakin teknisten perusteluidenkin vastaiset, mieltymykset määrittävät myös paljon vuokrattavan kaluston valintaa. Investoinneissa on valitettavasti tehtävä kompromisseja sillä kaikkia ei voi miellyttää sataprosenttisesti. Joskus myös asiakkaiden pois rajaaminen voi olla järkevämpää kuin yrittää työläästi soveltaa puolitoimivaa hätävararatkaisua yhden asiakkaan tarpeisiin.

Kalusto vaatii säännöllistä käyttöä, tarkistuksia ja huoltoa, jotta sen käyttö pitkällä aikavälillä olisi kannattavaa. Jos yritys käyttää kalustoaan vain satunnaisesti ja vuokraamopalveluita on saatavilla lähialueella voi vuokraaminen olla parempi vaihtoehto. Tarkkaa rajaa on vaikea määrittää, mutta arvioisin että jos käyttöä on vähemmän kuin yksi päivä kuukaudessa on järkevämpää vuokrata kuin omistaa. Mikäli ylläpidolle, toimintavarmuudelle ja laajemman käyttäjäkunnan mahdollistamille kehitysideoille annetaan yhtään painoarvoa on käyttöasteen oltava vieläkin korkeampi, ehkä jopa viikottainen.

Markkinatutkimus tarjosi miellyttävän yllätyksen kaikkien haastattemieni yritysten ottaessa liikeidean vastaan positiivisen innostuneesti. Haastattelut tarjosivat myös lisäideoita ja karkean arvion yritysten palvelu- ja kalustotarpeista ja käyttömääristä. Alunperin pelkkään vuokraamotoimintaan keskittynyt opinnäytetyö muovautuikin siis laajemmaksi, vaikkakin pintapuolisemmaksi, kokonaisuudeksi. Alan palveluiden kehittäminen alueella on haastavaa, mutta täysin mahdollista ja aionkin tutkia tarkemmin mahdollista liikeideaa.

## LÄHTEET

Anttonen, P. 2015. Angel Films Oy, rental manager. Haastattelu Helsingissä 24.3.2015.

Boettge, M. 2015. Kinosfilmi avoin yhtiö, toimitusjohtaja. Haastattelu Helsingissä 24.3.2015.

Cursor Oy. 2012. Vuosikertomus. Saatavissa:

[http://www.cursor.fi/sites/cursor40.cursor.local/files/media/Media%20Root/Sivut\\_FI/Cursor/Vuosikertomukset/cursor\\_2012\\_web\\_sivuttain.pdf](http://www.cursor.fi/sites/cursor40.cursor.local/files/media/Media%20Root/Sivut_FI/Cursor/Vuosikertomukset/cursor_2012_web_sivuttain.pdf).

[Viitattu 06.03.2015]

Dagmar Ab Oy. 2001. TV-mainonnalla hyvät eväät kasvuun, poimintoja Leena Paanasen kommenttipuheenvuorosta Capital Markets Day-seminaarissa. Saatavissa:

<http://www.dagmar.fi/uutiset/tv-mainonnalla-hyvät-eväät-kasvuun> . [Viitattu

28.03.2015]

Dagsljus Ab. 2015. About us. Saatavissa: <http://www.dagsljus.com/about-us/> .

[Viitattu 25.03.2015]

DCI. 2002. Entertainment technology center named official testing site by digital cinema initiatives. 1.12.2002. Saatavissa: <http://www.dcimovies.com/press/12-01-02.html> . [Viitattu 06.02.2015]

EBU (European Broadcasting Union). 2015. Tiering of high definition cameras.

Saatavissa: <https://tech.ebu.ch/docs/r/r118.pdf> . [Viitattu 01.04.2015]

Heimala, J. 2015. Digiland Oy, toimitusjohtaja. Puhelinhaastattelu 2.4.2015.

Huttunen, A. 2010. Angel Films – Miten elokuva-alan henkilökunta ja kalusto pysyvät kilpailukykyisinä?. Opinnäyte. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, viestinnän koulutusohjelma. Tornio. 37 s.

Jussila, T. 2015. Mainostoimisto Mediakolmio Oy, Audiovisual art director.

Puhelinhaastattelu 2.4.2015.

Kymenlaakson kauppakamari. 2012. Kauppakamariasiaa. 13.9.2012. Saatavissa: [http://jasentiedote.kymi.chamber.fi/index.php/jasentiedote\\_kymi/Kauppakamariasiaa/ICT-teema-Kymi-Film-Location-vie-Kymenlaakson-valkokankaalle-ja-televisioon](http://jasentiedote.kymi.chamber.fi/index.php/jasentiedote_kymi/Kauppakamariasiaa/ICT-teema-Kymi-Film-Location-vie-Kymenlaakson-valkokankaalle-ja-televisioon) . [Viitattu 06.03.2015]

Mutanen, A. 2015. P. Mutasen Elokuvakonepaja, toimitusjohtaja. Haastattelu Helsingissä 24.3.2015.

NHK, 8K (Super Hi-Vision) Public Viewings of 66th Sapporo Snow Festival. 9.1.2015. Saatavissa: <http://www.nhk.or.jp/corporateinfo/english/press/pdf/20150109.pdf> [Viitattu 06.03.2015]

Oksanen, H. 2015. Mediatehdas Dakar Oy, tuotantojohtaja. Puhelinhaastattelu 2.4.2015.

Petsalo, T. 2015. Medialouhos-tuotanto osuuskunta, toimitusjohtaja. Puhelinhaastattelu 2.4.2015.

Raivo, P. 2011. Kurkistus kulissein: Näkökulmia Pohjois-Karjalan Elokuvamaakunnan rakentumiseen. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisusarja C:54. 90 s.

Sony Inc. 2014. XAVC White Paper, Technical paper about Sony's new recording format. Saatavissa: <http://www.sony.co.uk/pro/attachment/1237491611305> [Viitattu 31.03.2015]

Suomalainen, M. 2015. Silent Paprika Films, omistaja-kuvaaja. Puhelinhaastattelu 3.4.2015.

Taloussanommat. 2015. Angel Films Oy, yrityshaku. Saatavissa: <http://yritys.taloussanommat.fi/y/angel-films-oy/helsinki/2280895-9/> [Viitattu 24.03.2015]



YLE. 2013. Leijonasydän jätti Kotkaan 150 000 euroa. 22.3.2013. Saatavissa:  
[http://yle.fi/uutiset/leijonasydan\\_jatti\\_kotkaan\\_150\\_000\\_euroa/6550924](http://yle.fi/uutiset/leijonasydan_jatti_kotkaan_150_000_euroa/6550924) [Viitattu  
07.03.2015]

YTJ, Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä. Angel Films Oy yritystiedot. Saatavissa:  
<http://www.ytj.fi> . [Viitattu 06.03.2015]

## Elokuvakaluston vuokraamoiden hinnoitteluvertailu.

Hinnat poimittu 14.3.2015.

€/ päivä	Angel Films	Kinos Rentals	P. Mutanen
Alexa XT Plus anamorphic	860 €	915 €	970 €
Arri Amira	780 €	670 €	890 €
Red Epic Dragon	970 €	850 €	1 114 €
Blackmagic Production 4K PL	135 €	190 €	215 €
Canon 5Dm3	97 €	81 €	140 €
GoPro Hero 3 Black		51 €	60 €
Gopro Hero 3 Silver	51 €		
DIT kit	187 €	100 €	100 €
Arri Ultra Prime 24	79 €	80 €	85 €
Arri Ultra Prime 32	79 €	80 €	80 €
Arri Ultra Prime 50	79 €	80 €	80 €
Arri Ultra Prime 85	79 €	80 €	85 €
Zeiss CP.2 EF 21	48 €	40 €	55 €
Zeiss CP.2 EF 35	48 €	40 €	55 €
Zeiss CP.2 EF 50	48 €	40 €	55 €
Zeiss CP.2 EF 85	48 €	40 €	55 €
Zeiss Planar 50 1.4 EF	35 €	25 €	40 €
Arri Alura 30-80	250 €	245 €	250 €
Fujinon Cabrio 19-90 2.9	413 €	390 €	425 €
	<b>4 284 €</b>	<b>3 997 €</b>	<b>4 754 €</b>

Hinnat €/ päivä.

Jos samaa tai vastaavaa laitetta ei saatavilla, käytetty kahden muun vuokraamon hintojen keskiarvoa.

<b>Kinos Rentals</b>	84 %
<b>Angel Films</b>	90 %
<b>P. Mutanen</b>	100 %

Erot päivähinnoissa, prosentteja kalleimmasta.



## Esimerkkikaluston päivähinnasto ja hankintahinnat

Liite 3/3

Hinnat arvonlisäverottomia.

Hinnat poimittu maaliskuussa 2015 kotimaisilta ja ulkomaisilta toimittajilta.

Mikäli päivähintaa ei ole, kuuluu tuote kameran vuokrahintaan.

Sarake johon hankintahinta on sijoitettu, osoittaa odotetun käyttöiän.

Vuosi 1-sarake laskee käyttöiän perusteella yhden vuoden kustannukset.

	päivähinta	1 vuosi	2 v	3 v	4 v	hankintahinta
<b>Kamera ja objektiivit</b>						
Sony PXW-FS7	250	-3500	-7000			-7000
Speedbooster EF / Nikon	24	-500	-1000			-1000
Metabones EF / Nikon	18	-500	-1000			-1000
Samyang 14mm T3.1	12	-150		-450		-450
Samyang 24mm T1.5	12	-150		-450		-450
Samyang 35mm T1.5	12	-150		-450		-450
Samyang 50mm T1.5	12	-150		-450		-450
Samyang 85mm T1.5	12	-150		-450		-450
Canon 24-105 4 L	35	-250			-1000	-1000
Canon 70-200 2.8 L	45	-325			-1300	-1300
<b>Lisävarusteet</b>						
sadesuoja		-67		-200		-200
olkakuvausrigi		-267		-800		-800
lisäakku	13	-500	-1000			-1000
tripod	40	-333		-1000		-1000
XQD muistikortti, 5 kpl	25	-667		-2000		-2000
XQD muistikortinlukija, 2 kpl		-53		-160		-160
kameralaukku		-300	-600			-600
<b>Äänikalusto</b>						
Rode NTG-3+cat+cradle	12	-113			-450	-450
blimp	8	-77		-230		-230
boom	8	-50		-150		-150
Zoom H5 + kapseli	25	-67		-200		-200
Sennheiser 112P G3	27	-150			-600	-600
Sennheiser 112P G3	27	-150			-600	-600
RODE NT 5 pari	13	-68			-270	-270
	<b>630 €</b>	<b>-8 685 €</b>				<b>-21 810 €</b>